Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

36 712 EU-voorstellen: Omnibus I (CSRD & CSDDD) COM (2025) 80 en COM (2025) 81

Nr. 12

TUSSENTIJDS VERSLAG VAN DE RAPPORTEURS

Vastgesteld 16 september 2026

Introductie

De vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHO) heeft ons aangesteld als rapporteurs voor de implementatie van *de Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD)/ Omnibus I.

De CSDDD is een Europese richtlijn die ervoor moet zorgen dat grote ondernemingen die actief zijn op de Europese interne markt nadelige gevolgen op de mensenrechten en het milieu in hun waardeketens zoveel mogelijk voorkomen. De Omnibus I is op 18 maart 2026 officieel in werking getreden en moet voor 1 juli 2028 worden geïmplementeerd in nationale wetgeving. De Europese Commissie heeft van 12 juni 2026 tot 24 juli 2026 een openbare raadpleging uitgezet voor de richtsnoeren die worden ontwikkeld ter ondersteuning van de CSDDD.

Wij hebben eerder in het kader van dit rapporteurschap een werkbezoek afgelegd aan Brussel.[1] Ook hebben wij gesprekken gevoerd met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het MVO-steunpunt, de Autoriteit Consumenten en Markt, VNO-NCW MKB-NL, MVO Platform, FNV, CNV Internationaal en Oxfam Novib.[2] Vervolgens hebben wij op maandag 8 juni 2026 een besloten gesprek gevoerd over de CSDDD met het Nederlands Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen. Wij brengen hierbij verslag uit van dit gesprek.

Doel van het rapporteurschap

Het doel van het rapporteurschap is het versterken van de informatiepositie van de Kamer over de laatste stand van zaken van de inhoud van het

[1] Zie Verslag van een werkbezoek aan Brussel in het kader van het EU-rapporteurschap Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) op 30 januari 2026.

[2] Zie Tussentijds verslag van de rapporteurs over de implementatie van de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)/Omnibus I, 6 juni 2026.

kst-36712-12
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

CSDDD-deel van het Omnibus I pakket, de impact ervan op Nederland en de implementatie van de richtlijn in nationale wetgeving.

Gesprek Nederlands Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen

Achtergrond

Het Nederlands Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen (hierna: NCP) helpt bedrijven in Nederland met de naleving van de OESO-richtlijnen en behandelt meldingen over mogelijke schendingen. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is een samenwerkingsverband van 38 landen. De OESO heeft als taak om beleid te bevorderen dat bijdraagt aan een verbetering van de wereldwijde economische en sociale ontwikkeling. De OESO-richtlijnen vormen één van de instrumenten om dit te bereiken. De richtlijnen bieden handvatten voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. De landen die de OESO-richtlijnen onderschrijven, zijn verplicht een Nationaal contactpunt in te richten. Er zijn wereldwijd 52 NCP's.

Taken van het NCP

Het NCP heeft twee kerntaken. Ten eerste bevordert het NCP de toepassing van de OESO-richtlijnen, de voorlichtingstaak. Dit doet het NCP door evenementen (mede) te organiseren en door vragen van bedrijven, NGO's en anderen over de toepassing van de richtlijnen te beantwoorden. Ten tweede behandelt het NCP meldingen van mogelijke schendingen van de OESO-richtlijnen. Daarnaast heeft het NCP er in 2014 een derde taak bij gekregen. Op verzoek van het kabinet kan het bedrijfsoverstijgend onderzoek uitvoeren. De taken en werkwijze van het NCP zijn vastgelegd in het NCP-instellingsbesluit.

Samenstelling en positie van het NCP

Het NCP bestaat uit vier onafhankelijke leden met uiteenlopende achtergronden, en vier adviserende leden afkomstig van de meest betrokken ministeries: Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Klimaat, Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daarnaast beschikt het NCP over een secretariaat dat adviseert en de uitvoering van de werkzaamheden ondersteunt. Het secretariaat valt onder het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is verantwoordelijk voor het effectief functioneren van het NCP, maar niet voor de inhoud van de verklaringen die het NCP uitbrengt.

Proces behandeling meldingen

Het NCP heeft jaarlijks ongeveer tussen de 10 en 15 meldingen in behandeling. Deze hebben vaak betrekking op de vraag of ondernemingen voldoende *due diligence* hebben toegepast, bijvoorbeeld op het gebied van mensenrechten en milieu. Bij een melding van een mogelijke schending beoordeelt het NCP eerst de ontvankelijkheid van de klacht. Daarbij wordt onder meer bekeken of het Nederlandse NCP de aangewezen instantie is om de klacht te behandelen of dat een NCP in een ander land daarvoor beter is toegerust. Vervolgens onderzoekt het NCP of bemiddeling tussen de betrokken partijen mogelijk is. Daarna volgt een eindverklaring. Bij een succesvolle bemiddeling blijft deze eindverklaring doorgaans beperkt van omvang. Wanneer geen bemiddeling tot stand komt, geeft het NCP in een eindverklaring aan hoe de OESO-richtlijnen

hadden moeten worden toegepast, kan het NCP aangeven of en in hoeverre er in het betreffende geval is afgeweken van de OESO richtlijnen en geeft het NCP aanbevelingen.

Deelname bemiddeling

Het NCP gaf tijdens het gesprek aan dat ongeveer 60% van de bedrijven instemt met bemiddeling. Daarbij zijn er verschillende mate van medewerking. Er zijn bijvoorbeeld bedrijven die niet instemmen met bemiddeling, maar verder wel meewerken door te reageren of informatie te verstrekken. Enkele bedrijven werken in het geheel niet mee. Volgens het NCP is dat laatste een schending van de OESO-richtlijnen en hier verbindt de overheid consequenties aan, bijvoorbeeld via de toegang tot het handelsinstrumentarium of exportkredietverzekeringen. Deelname aan bemiddeling is niet verplicht op grond van de OESO-richtlijnen.

Verhouding OESO-richtlijnen en CSDDD

De OESO-richtlijnen hebben een bredere reikwijdte dan de CSDDD. Waar de CSDDD alleen van toepassing is op ondernemingen met meer dan 5.000 werknemers, gelden de OESO-richtlijnen in beginsel voor alle bedrijven. Daarnaast valt onder de OESO-richtlijnen ook de downstream-keten, terwijl de CSDDD zich hiertoe niet uitstrekt. Dit is met name relevant voor de financiële sector, omdat investeringen onderdeel uitmaken van de downstreamketen. Hierdoor blijft er een aanzienlijke groep bedrijven over die wel onder de OESO-richtlijnen valt, maar niet onder de CSDDD. Bedrijven die de OESO-richtlijnen schenden zonder de CSDDD te overtreden, kunnen daardoor onderwerp blijven van een melding bij het NCP. Volgens het NCP is het op dit moment nog niet te voorspellen welke gevolgen dit zal hebben voor het aantal meldingen. Daarbij speelt mee dat de ACM straks sancties kan opleggen, terwijl het NCP die bevoegdheid niet heeft. Daar staat tegenover dat het NCP een bemiddelingsfunctie vervult tussen partijen, terwijl bemiddeling geen onderdeel is van het toezicht door de ACM.

Samenwerking tussen NCP en ACM

Het NCP gaf aan dat momenteel gesprekken worden gevoerd met de ACM om de samenwerking goed vorm te geven en dubbel werk te voorkomen. De ACM wordt bij de implementatie van de CSDDD aangewezen als toezichthouder op de naleving van de regelgeving. Volgens het NCP is het daarvoor niet nodig om een rolverdeling expliciet in de wet vast te leggen. Wel moet de taakafbakening worden uitgewerkt in de toezichtstrategie van de ACM. Het NCP heeft namelijk een eigen mandaat ten aanzien van de interpretatie van de OESO-richtlijnen. Het NCP blijft zich dan ook in de toekomst richten op bemiddeling, interpretatie van de OESO-richtlijnen en klachtenbehandeling, terwijl de ACM de handhavende rol krijgt. Daarbij is het van belang dat het onderscheid tussen de procedures van het NCP en de ACM inzichtelijk wordt gemaakt, met name voor potentiële klagers. Afstemming met de ACM is volgens het NCP ook belangrijk omdat het NCP al veel expertise heeft opgebouwd over de invulling van open normen, zoals gepaste zorgvuldigheid en passende maatregelen. Het is daarom belangrijk dat de ACM het NCP consulteert bij de interpretatie van deze normen. Het is daarbij nog onduidelijk hoe concreet de Europese Commissie normen als «passende maatregelen» en «samenwerking met stakeholders» zal invullen in de richtsnoeren. Volgens het NCP zou een toezichthouder niet zelf normen moeten gaan ontwikkelen, dat is de taak van de wetgever.

Aandachtspunten bij de toezichthoudende taak

Het NCP gaf mee dat bij het beleggen van de toezichthoudende taak aandacht nodig is voor voldoende capaciteit en brede expertise. Het NCP geeft aan op dit moment ook zelf vaak over onvoldoende capaciteit te beschikken om klachten binnen de gestelde termijnen af te handelen. Dit komt onder meer door de toename van AI-gegenereerde klachten. Daarnaast zijn meldingen vaak erg complex, met een grote variatie in onderwerpen, sectoren en geografische context. Volgens het NCP vraagt dit om specifieke expertise en capaciteit, breder dan juridische expertise.

Verder benadrukte het NCP dat een klacht bij het NCP geen voorwaarde mag worden voor een klacht bij de ACM. Beide procedures dienen een ander doel. Het NCP richt zich op bemiddeling tussen partijen, terwijl de ACM handhavend kan optreden door bijvoorbeeld boetes of verplichtingen op te leggen. De ACM kan daarentegen geen compensatie of excuses voor slachtoffers afdwingen.

Tot slot wees het NCP op het belang van zijn internationale netwerk. Dit netwerk reikt verder dan Europa en kan behulpzaam zijn bij het onderzoeken van mogelijke schendingen buiten de Europese Unie. Volgens het NCP kan deze expertise in de toekomst ook waardevol zijn voor de ACM.

Vervolg van het rapporteurschap

De commissie ontvangt op korte termijn een (actualisatie van de) juridische analyse van de staf van de Wet zorgplicht kinderarbeid, de CSDDD en de anti-dwangarbeidverordening. Hierna zullen de rapporteurs bezien of de inzet van eventueel aanvullende kennisinstrumenten gewenst is. Mocht dit het geval zijn dan ontvangt de commissie opnieuw een mandaatnotitie.

Kröger

Van Ark

Ceder